

แนวคิดของอาจารย์พยายามเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาพยายาม

นางสาว อภาวิทย์ ภูมิวิฑูเวช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยายามศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-601-6

008699

1 17145302

NURSING INSTRUCTORS' CONCEPTS CONCERNING
NURSING EDUCATIONAL PHILOSOPHY

Miss Ladawan Phumvitchuvate

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Nursing Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวคิดของอาจารย์พยายามาสเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาพยายามา
 โดย นางสาว สทาวลัย ภูมิวิษณุเวช
 ภาควิชา พยายามาศึกษา
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนินันท์
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ อินธารักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
 ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ มუნนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รัชศาสตร์)

..... กรรมการ
 (อาจารย์ ดร.ศิริเอก ศรีสุโข)

..... กรรมการ
 (รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ อินธารักษ์)

..... กรรมการ
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนินันท์)

ฉันทินท์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวคิดของอาจารย์พยามาอเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาพยามาอ
ชื่อนิสิต	นางสาว อศาวลัย ภูมิวิรัชเวช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนินันท์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินารัตน์
ภาควิชา	พยามาอศึกษา
ปีการศึกษา	2527

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยามาอของอาจารย์พยามาอที่มีตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนต่างกัน ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์พยามาอ จำนวน 556 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายชั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยามาอที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยามาอ 4 อคติ คือ อคติพรตนิยม จินตนิยม ปฏิบัตินิยม และอัตถิภาวมโนชนนิยม แบบสอบถามนี้ถามแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยามาอทั้ง 4 อคติ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมายของการศึกษา ด้านองค์ประกอบของการศึกษาในเรื่องของหลักสูตร ครู ผู้เรียน และโรงเรียน และด้านกระบวนการเรียนการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ t-test และ F-test ในระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha = .05$ ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยามาอของอาจารย์พยามาอ และอาจารย์พยามาอที่มีตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอนต่างกัน มีแนวคิดโน้มไปทางปฏิบัตินิยม เมื่อแยกวิเคราะห์รายด้าน พบว่า อาจารย์พยามาอส่วนใหญ่มีแนวคิดโน้มไปทางปฏิบัตินิยม

2. การเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยามาอของอาจารย์ เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอน มีข้อสรุปคือ

2.1 ผู้สอนมีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาลลัทธิพรตนิยมสูงกว่าผู้บริหารการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อแยกวิเคราะห์รายค่านพบว่า ผู้สอนมีแนวคิดเรื่องของโรงเรียนในลัทธิพรตนิยมและปฏิบัตินิยม และค่านกระบวนการเรียนการสอนในลัทธิพรตนิยมสูงกว่าผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารศึกษามีแนวคิดเรื่องของโรงเรียนในลัทธิอรรถิภาวมนุษยนิยมสูงกว่าผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 อาจารย์พยาบาลวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาลลัทธิจินตนิยมสูงกว่าอาจารย์พยาบาลวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและสูงกว่า และอาจารย์พยาบาลวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและสูงกว่ามีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาลลัทธิอรรถิภาวมนุษยนิยมสูงกว่าอาจารย์พยาบาลวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อแยกวิเคราะห์รายค่านพบว่า ส่วนใหญ่อาจารย์พยาบาลวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและสูงกว่า มีแนวคิดในลัทธิอรรถิภาวมนุษยนิยมสูงกว่าอาจารย์พยาบาลวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 อาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาลลัทธิพรตนิยมสูงกว่าอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี และอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี มีแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาลลัทธิอรรถิภาวมนุษยนิยมสูงกว่าอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อแยกวิเคราะห์รายค่านพบว่า ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี มีแนวคิดในลัทธิอรรถิภาวมนุษยนิยมสูงกว่ากลุ่มอื่น และอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี มีแนวคิดในลัทธิพรตนิยมสูงกว่ากลุ่มอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Thesis Title Nursing Instructors' Concepts Concerning
 Nursing Educational Philosophy

Name Miss Ladawan Phumvitchuvate

Thesis Advisor Assistant Professor Jintana Yunibhand, Ph.D.

Thesis Co-Advisor Associate Professor Paitoon Sinlarat, Ph.D.

Department Nursing Education

Academic Year 1984

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the nursing educational philosophy concepts of nursing instructors with different position, educational background, and teaching experience. The research samples were 556 nursing instructors selected by multi-stage sampling. The instrument, developed by the researcher was a "Nursing Educational Philosophy Concepts Questionnaire" which designed for surveying 4 doctrines of the nursing educational philosophy concepts, namely, Asceticism, Romanticism, Pragmatism and Humanistic existentialism. Each doctrine were considered in 3 categories: the purpose of education, the elements of education and the teaching-learning process. The elements of education consisted of 4 topics: curriculum, teacher, student and school. The collected data were analyzed by using percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and F-test, the .05 level of statistical significant was considered in this study.

The conclusions drawn from data analysis were as follows:

1. The nursing educational philosophy concepts of nursing instructors tended towards Pragmatism. Considering their concepts in the 3 categories of each doctrine, the results were that most of them tended towards Pragmatism.

2. Comparing the nursing educational philosophy concepts of nursing instructors with different position, educational background and teaching experience:

2.1 The concepts of those who taught only tended to be more Asceticism. Categorically analyzed was revealed that the concepts of those who taught only tended to be more Asceticism and Pragmatism in school, and more Pragmatism in teaching-learning process. The administrators tended to be more Humanistic existentialism in school.

2.2 The instructors with bachelor's degree and under tended to be more Romanticism, and the instructors with master's degree and over tended to be more Humanistic existentialism. Categorically analyzed was revealed that the concepts of the instructors with master's degree and over tended to be more Humanistic existentialism.

2.3 The concepts of the instructors with 6-10 years of teaching experience tended to be more Asceticism than the more than 10 years group, but tended to be less Humanistic existentialism than the 1-5 years group. Categorically analyzed was revealed that the concepts of the 1-5 years group tended to be more Humanistic existentialism, and the 6-10 years group tended to be more Asceticism.

กติการวมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนินันท์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินดารัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ได้ให้คำแนะนำ ชอคิด รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่และตรวจ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อาจารย์ ดร.ศิริโชค ศรีสุโข ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถิติ การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล รองศาสตราจารย์ สิวลี ศิริไล และ ผู้ช่วย- ศาสตราจารย์ ประทุม อังกูโรทิศ ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับปรัชญาและปรัชญาการ- ศึกษาพยาบาล ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ทั้ง 5 ท่าน เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือ และให้คำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษาพยาบาลทุกแห่ง และอาจารย์พยาบาล ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอพระคุณ อาจารย์ ดร.ยงยุทธ สุขวานชัยกุล และ คุณพรเอศ อวมพวง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเขียนโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ขอกราบขอพระคุณ อาจารย์ วิจิตรา ไชยพันธ์ คุณอุคม พู่เจริญ และขอขอขอบคุณ คุณสุจินตนา บรรณวิทย์ภุมิ และทุก ๆ ท่าน ที่มีส่วนช่วย ให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ธกาวลัย ภูมิวิเศษเวช

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฎ
รายการภาพประกอบ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อคดงเบื้องต้น	6
ข้อจำกัดของการวิจัย	6
คำจำกัดความ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ปรัชญาการศึกษา	9
ปรัชญาการศึกษาพยาบาล	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากร	35
ตัวอย่างประชากร	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39

บทที่	๑	หน้า
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	84
	สรุปผลการวิจัย	85
	อภิปรายผลการวิจัย	90
	ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม		103
ภาคผนวก		112
ประวัติผู้เขียน		133

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อของสถาบันการศึกษาพยาบาลแยกตามสังกัดที่เป็นตัวแทน หน่วยงานในการวิจัย	36
2	จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอน	38
3	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสังกัด	43
4	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอน	43
5	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรจำแนกตามอายุ ตำแหน่ง หน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การสอน	49
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวคิดทางปรัชญาการ- ศึกษาพยาบาลของอาจารย์พยาบาล	50
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวคิดทางปรัชญาการ- ศึกษาพยาบาลในแต่ละลัทธิ และแต่ละค่าน ของอาจารย์พยาบาล ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษา และผู้สอน	51
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวคิดทางปรัชญาการ- ศึกษาพยาบาลในแต่ละลัทธิ และแต่ละค่านของอาจารย์พยาบาลผู้มี วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่า และระดับปริญญาโท และสูงกว่า	53
9	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา พยาบาลในแต่ละลัทธิและแต่ละค่าน ของอาจารย์พยาบาลผู้ประสพ- การณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี	55
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาลในแต่ละ ลัทธิและแต่ละค่านของอาจารย์พยาบาลระหว่างผู้บริหารการศึกษา และผู้สอน	57

ตารางที่

หน้า

- 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาลในแต่ละ
 ชาติและแต่ละท่าน ของอาจารย์พยาบาลระหว่างวุฒิการศึกษาระดับ
 ปริญญาตรีและต่ำกว่า และระดับปริญญาโทและสูงกว่า 60
- 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยแนวคิดทางปรัชญา
 การศึกษาพยาบาลของอาจารย์พยาบาล ระหว่างกลุ่มประสบการณ์
 การสอน จำแนกตามลัทธิ 64
- 13 คาสถิติทดสอบความแตกต่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาล
 ลัทธิพรตนิยมของอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี
 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของ
 เชฟเฟ 65
- 14 คาสถิติทดสอบความแตกต่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาล
 ในลัทธิอภิปิภวามนุษยนิยมของอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์
 การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู่ โดย
 วิธีการทดสอบของ เชฟเฟ 66
- 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยแนวคิดทางปรัชญา
 การศึกษาพยาบาลของอาจารย์พยาบาล ระหว่างกลุ่มประสบการณ์
 การสอนในแต่ละท่านของลัทธิพรตนิยม 67
- 16 คาสถิติทดสอบความแตกต่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาล
 ลัทธิพรตนิยม ท่านองค์ประกอบของการศึกษาในเรื่องของหลักสูตร
 ของอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี
 และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของ เชฟเฟ.. 69
- 17 คาสถิติทดสอบความแตกต่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาล
 ลัทธิพรตนิยมท่านองค์ประกอบของการศึกษาในเรื่องของยูเรี่ยน
 ของอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี
 และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของ เชฟเฟ.. 70

ตารางที่

หน้า

18 คาสติพิททดสอบความแตกตางแนวคิกทางปรัชญาการศึกษาพยามาอ
 ลัทธิพรคินิยมคานองค้ประกอบของการคิกษาในเรื่องของโรงเรียน
 ของอาจารย์พยามาอผู้มีประสมการณ้การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี
 และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู้ โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ.. 71

19 คาสติพิททดสอบความแตกตางแนวคิกทางปรัชญาการศึกษาพยามาอ
 ลัทธิพรคินิยมคานองการเวเรียนการสอนของอาจารย์พยามาอ
 ผู้มีประสมการณ้การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี
 เป็นรายคู้ โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ .. 72

20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยแนวคิกทาง
 ปรัชญาการศึกษาพยามาอของอาจารย์พยามาอ ระหว่างกลุ่ม
 ประสมการณ้การสอนในคานองของลัทธิจันคินิยม 73

21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยแนวคิกทาง
 ปรัชญาการศึกษาพยามาอของอาจารย์พยามาอ ระหว่างกลุ่ม
 ประสมการณ้การสอนในคานองของลัทธิปฏิบัตินิยม 75

22 คาสติพิททดสอบความแตกตางแนวคิกทางปรัชญาการศึกษาพยามาอ
 ลัทธิปฏิบัตินิยมคานองค้ประกอบของการคิกษาในเรื่องของโรงเรียน
 ของอาจารย์พยามาอผู้มีประสมการณ้การ สอน 1-5 ปี 6-10 ปี
 และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู้ โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ . 77

23 คาสติพิททดสอบความแตกตางแนวคิกทางปรัชญาการศึกษาพยามาอ
 ลัทธิปฏิบัตินิยมคานองค้ประกอบของการคิกษาในเรื่องของโรง-
 เรียนของอาจารย์พยามาอผู้มีประสมการณ้การ สอน 1-5 ปี
 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู้ โดยวิธีการทดสอบของ
 เซฟเฟ 78

24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อทดสอบค่าเฉลี่ยแนวคิกทาง
 ปรัชญาการศึกษาพยามาอของอาจารย์พยามาอ ระหว่างกลุ่ม
 ประสมการณ้การ สอนในคานองของลัทธิอติถิกาวนุชนิยม .. 79

ตารางที่

หน้า

25 คำสถิติทดสอบความแตกต่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาล
 สถิติสถิติภาวณุชนิยมค่านองค้ประกอบของการศึกษาในเรื่องของ
 ครูของอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี
 และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ ... 81

26 คำสถิติทดสอบความแตกต่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาล
 สถิติสถิติภาวณุชนิยมค่านองค้ประกอบของการศึกษาในเรื่องของ
 ผู้เรียนของอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี
 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของ
 เชฟเฟ 82

27 คำสถิติทดสอบความแตกต่างแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาพยาบาล
 สถิติสถิติภาวณุชนิยมค่านองค้ประกอบของการศึกษาในเรื่องของ
 โรงเรียนของอาจารย์พยาบาลผู้มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี
 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี เป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของ
 เชฟเฟ 83

28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา
 พยาบาลของอาจารย์พยาบาลแต่ละลัทธิ และแต่ละคาน รายขอ .. 117

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	พัฒนาการของ 4 อหิปรัชญาที่มีผลต่อการปฏิบัติกรทยามาถ	18